

KONSTEN

Universitetssjukhuset i Linköping

KONSTEN

Universitetssjukhuset i Linköping

BILDTEXT

Omslag: Fotografi från ljusgården, norra entrén, Universitetssjukhuset i Linköping. Foto: Kajsa Juslin

Innehåll

Förord av Ann Magnusson	5
Samtal med Anita Jernberger	6
Om arbetet med konsten inom Region Östergötland – Atte Öhrnell	10
Det specifika i det generella: Att gestalta den moderna vårdbyggnadens inneboende konflikt – Linda Mattsson.	16
Konstens tilltal: existentiellt och personligt – Ann Magnusson.	24

Konsten på Universitetssjukhuset i Linköping

The Weight of Dead Prey – Olav Westphalen	32
Mood Colour Tweets Installation – Morag Myerscough	36
System Change – David Taylor	44
AtSAR; And the Sun Also Rises Oshsg; Och solen har sin gång – Sophie Tottie	48
Folded Shape Drifters – Anders Sletvold Moe	50
Rabbit – Niki Lindroth von Bahr	52
Mistrustful – Assa Kauppi	54
Med fruktansvärd hastighet – Rebecka Bebben Andersson.	56
Large Garden, In Space, Islands, Travellers – Johan Bergström Hyldahl	62
My Imaginary Friend (1976–2010) – Helga Steppan	66
Ovetbart, Alltings början, Mildväder, Vad mer? – Christina Ruthger	68
Jet – Johan Paalzow.	70
All These Points of View – Astrid Sylwan.	74

Konsten på Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet

The Color of Water – Spencer Finch	78
Club Tropicana – Haidar Mahdi	82
Tangle, Passiflora ambigua, Oporonis formosus, Bignoniaceae: Lundia puberula Chlorophanes spiza, Close observer – Sanna Kannisto	84
The Mirage – Lovisa Ringborg	90

Röster om konsten	92
------------------------------------	----

Översiktskarta platsintegrerade konstverk	108
--	-----

Förord

I mötet med patienter är det avgörande för läkeprocessen att kunna fokusera på det friska hos varje individ. Strävan bör vara ett holistiskt synsätt som omfattar hela människan. I detta arbete spelar vårdmiljöns utformning en stor roll, och konsten blir ett mycket viktigt verktyg.

Konsten bidrar till reflektion och skapar målpunkter. Kanske är det dess förmåga att inspirera till samtal, möten och upplevelser som är det allra mest värdefulla.

Region Östergötland avsätter medel för offentlig konst. Ett genomgripande och viktigt arbete bedrivs med att förse regionens gemensamma vårdmiljöer med konstverk. Förutom det arbete som kontinuerligt pågår för att hantera och förvalta den befintliga konsten köps ny konst in och beställs. Det är konstavdelningen inom regionen som ansvarar för både nyanskaffningar och vård av befintlig konst.

På Universitetssjukhuset i Linköping pågår under mer än ett decennium fram till år 2024 omfattande om- och nybyggnationer. Framtidens US är samlingsnamnet för de olika byggprojekten, sjukhusets utveckling och en vård i förändring. Målet är hållbarhet såväl för patienter och medarbetare som för ekonomi och miljö.

Etapp ett som har genomförts mellan 2011 och 2017 har framför allt bestått av om- och nybyggnation i anslutning till sjukhusets huvudblock och huvudentréer, samt en ny väg in i sjukhusområdet. I norr har en helt ny huvudentré byggts och utanför den har det nya Hugo Theorells torg färdigställt under 2017. Torget är en central plats på sjukhusområdet. I etapp två byggs befintliga delar om, och i den tredje etappen fram till 2024 färdigställs ett nytt hus för all psykiatrisk vård, beroendevård samt habilitering. Dessutom har ett nytt universitetshus för studenter och personal uppförts under 2015. Huset innehåller kontor för personal samt undervisningslokaler och sociala ytor för studenter på Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet.

Under framväxten av det nya sjukhuset och den nya universitetsbyggnaden har ett antal konstnärer fått i uppdrag att ta fram förslag till unika och platsintegrerade verk både inom- och utomhus.

I samband med de genomgripande satsningar på konst som pågår under ny- och ombyggnadsperioden har beslut tagits om att i samlad form presentera konsten och konstnärernas arbete i vårdmiljön. I föreliggande katalog redogörs främst för de nya konstsatsningarna i universitetssjukhuset och den nya universitetsbyggnaden.

Att arbeta med konst i offentlig miljö och särskilt i sjukhusmiljö kräver både smidighet och förmåga till samarbete. På detta har konstprojekten inom Framtidens US blivit ett mycket gott exempel. Jag vill rikta ett tack främst till konstnärerna men även till övriga samarbetspartners för de intressanta och intresseväckande projekt som genomförts inom Universitetssjukhuset i Linköping och Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet.

Ann Magnusson, konstkonsult & projektledare, AM Public
September 2018

BILDTEXT

Sidan 4: Fotografi från monteringen av Astrid Sylwans triptyk *All These Points of View*. Foto: Ann Magnusson.

"Omsorgsfullt utformade vårdmiljöer leder i förlängningen till ökad folkhälsa"

Samtal med Anita Jernberger, ordförande i regionutvecklingsnämnden

Vad har konsten och kulturen för betydelse i samhällsmiljön?

Kulturen är demokratiens yttersta väktare. Om vi sträcker upp fingret för att försöka avläsa hur vindarna blåser i den tid vi lever i, är det ofta konstnärerna som har förmågan att lyssna, fånga upp och tolka händelserna före oss andra. De sår frön i samhället, och avtäckar samtidigt konventioner och annat som vi tagit för givna sanningar. Kulturen och konsten hjälper oss att utvecklas och hantera olikheter. När vi fått närma oss det vi inte känner igen, och fått ta del av det – då blir det ofta inte så skrämmande.

Vi måste verka för att kulturen och konsten får fortsätta värna och stimulera kreativiteten inom exempelvis både skola och vård. Min förhoppning är att utformningen av våra vårdmiljöer alltid ska planeras på ett tidigt stadium – i ett helhetstänkande tillsammans med konstnärer, arkitekter, inredningsarkitekter och vårdpersonal.

Omsorgsfullt utformade vårdmiljöer leder i förlängningen till ökad folkhälsa. Vi känner direkt när vi kommer in i ett rum hur miljön påverkar oss och om vi känner oss välkomna. Människan svarar på omgivningens signaler och påverkas både fysiskt och psykiskt. Konst och kultur kan bidra till att skapa trivsel och upplevelser av omsorg. Mot en slarvigt utformad miljö hjälper varken tabletter eller operationer. Den harmoniska utformningen är även en viktig arbetsmiljöfråga för personalen, som vistas i dessa miljöer under lång tid. Därmed blir den omsorgsfulla gestaltningen en av garantierna för en god vård till patienterna.

Hur ser du på konstens roll med utgångspunkt från ditt uppdrag som politiker?

År 2006 började jag arbeta som fritidspolitiker, och jag är nu sedan 2010 heltidspolitiker. I politiken har vi ett mantra; armlängds avstånd. Det är viktigt för oss politiker att inte försöka styra alltför mycket. Vi blir utvecklingsfientliga bakåtsträvare om vi inte låter kulturen utvecklas av egen kraft. Vi vill se vår samtid i konsten – varje tid ska få lyfta upp och tala om sina egna spöken. Konstnärer kan åstadkomma detta, bara vi ger dem lov att tolka och förmedla sin samtid själva. Vår roll är att lita på dem och visa vår respekt för konsten. Vem säger till en musiker att spela i moll eller dur?

Har du någon personlig relation till konst?

Min mamma var konstnär och när jag var barn tyckte jag först inte alls om konst. Men längre fram upptäckte jag att det var skönt när mamma satte upp konst överallt eftersom det bakom den bara fanns vita väggar. Insikten blev också stark när jag förstod att måleriet präglades av hennes förhållande till livet under olika perioder. Hon målade emellanåt konst för att sälja och i andra perioder enbart för sig själv och då i en helt annan motivvärld. Jag fick tidigt en förståelse för konstnären som entreprenör och vad det innebär att försörja sig som egen konstnär. Hur annorlunda det hade varit om min mamma hade kunnat få full tid att skapa med utgångspunkt från det som fanns inom henne

istället för att behöva anpassa sig. Det är därför jag värnar om möjligheterna för det fria skapandet utifrån egna inre drivkrafter, inte om det man i första hand gör för att vara andra till lags. Det är en enorm kvalitetsskillnad.

Hur kan vi tydliggöra och värna om gestaltningsfrågornas betydelse i vårdmiljön när de tekniska och funktionella kraven tar överhand, det vill säga när konst inte anses viktigt?

Konsten och kulturen ska vara en del i våra offentliga miljöer, inte minst i vårdmiljöerna, utan att vi för den skull gör avkall på vårdtekniska delar eller andra viktiga aspekter.

Det är naturligtvis viktigt att en konstnär, som får ett skissuppdrag, rör sig i den vårdmiljö där konsten ska placeras och försöker förstå sammanhanget. Personal och patienter ska inte präglas av gestaltningen av vårdmiljön, utan utformningen av den ska skötas av dem som har det uppdraget och den kunskapen. Annars förlorar vi kvaliteten – och konsten riskerar att bli meningslös.

Vad tänker du om betraktarens roll och behov när det gäller konst i vårdmiljö?

Vi ska inte underskatta människors förmåga att ta till sig konst även om de exempelvis befinner sig i svår sjukdom. Då menar jag konst av alla slag och med olika motivvärldar, inte enbart naturbilder. Naturen är viktig för många och den finns främst utanför fönstret. Det är där du känner vinden och upplever hur dina olika sinnen aktiveras av värme, kyla och dofter. Det är inte samma sak som att låta fantasin påverkas av ett konstverk. Det är något annat och ska inte blandas samman. Det är inte en reell naturupplevelse att titta på en bild där solen skiner över ett vattendrag. Konsten berör andra delar av dig.

Jag har arbetat som fotvårdare inom diabetesvården, varit vårdlärare och skrivit kurslitteratur tillsammans med min man. Jag har en magisterutbildning i folkhälsa och arbetade länge på sekretariatet för hälsofrämjande sjukhus och vårdorganisationer. Och jag har lärt mig att se att konsten har betydelse.

Det är kanske inte tydligt för alla att våra vårdmiljöer egentligen är stora konstgallerier. Allt finns där om vi öppnar våra ögon och sinnen. Min förhoppning är att konsten i Region Östergötlands vårdmiljöer ska upplevas av många. Att fler stannar till och reflekterar över den och tar till sig denna skatt. Det här är ett ämne för diskussion och något vi borde uppmärksamma mer.

Låt oss uppleva och använda konsten och kulturen. Det utmanar oss att reflektera över samhället. Med tanke på att så många människor passerar sjukvården är vårdmiljön ypperligt vald för att öka kunskapen om konstens betydelse i våra liv. Kulturen är ett underskattat verktyg för att se och möta varandra på andra och nya sätt.

Text: Ann Magnusson

BILDTEXTER

Sidan 7: Fotografi från monteringen av Ewa-Marie Rundquist bildsvit *Frost i dimma*. Foto: Susanne Rolf.

Sidan 9: *New View* av Olle Schmidt, olja på duk. Foto: konstavdelningen, Region Östergötland.

Om arbetet med konsten inom Region Östergötland

Atte Öhrnell, konstansvarig

Mitt uppdrag som konstansvarig inom Region Östergötland påbörjades 2007 och är placerat under regionsfastigheter. Jag och mina kollegor på konstavdelningen ingår som en del i gestaltungs- och flyttenheten. Konstavdelningen arbetar inom områdena konstinvesteringsprojekt i nybyggnation, flyttprojekt, lokalförändringsprojekt, ärendehantering, inventering samt förvaltning av konst. Konstuppdraget är en del i arbetet med regionens lokaler och utemiljöer och riktar sig främst till patienter, anhöriga, vårdpersonal, besökare, universitetsanställda samt studenter.

När de stora nybyggnadsprojekten inom Region Östergötland drog igång 2011, blev det också aktuellt med nyinvestering av konst. Konstsatsningarna förde med sig helt nya utmaningar vilket krävde att vi utvecklade arbetsprocesser och dokumentation kring konstnärlig projektplanering, upphandling och underhåll. Konsten är en del av ett helhetstänkande och integreras i nära dialog med de involverade aktörerna.

Att arbeta med konst i en vårdmiljö

Att planera för och placera konst i en vårdmiljö ligger långt ifrån *den vita kuben*, det vill säga ett rum som är skapat för konst, där de redan konstintresserade bjuds att träda in.

Utmaningarna är många, alltifrån brukarmässiga och lokalmässiga förutsättningar. Ombyggnationer, nybyggnationer, nya behov som kräver anpassning och tillägg, innebär en miljö i ständig förändring. Det gäller därför att miljön planeras med ett helhetsperspektiv och respekteras över tid samt att rätt kompetenser arbetar med de estetiska frågorna. Ett ogenomtänkt tillägg i en miljö kan förstöra mycket av upplevelsen, orienterbarheten och helheten och förändra förutsättningarna för ett konstverk att komma till sin rätt.

Inom Region Östergötland är målet att arbeta med patienten i fokus. Konsten i våra vårdmiljöer ska variera mellan uttryck och tekniker, passa för platsen och verksamheten och hålla en hög kvalitet. Urvalet bör i någon mån spegla medborgarna och samtiden. Inför sammanställningen av en konstkollektion för konstavdelningen en dialog med vårdrepresentanter för att fånga upp en patientgrupps eventuella medicinska förutsättningar eller annat som kan påverka urval eller placering av verk.

När det gäller den platsspecifika konsten som ofta är integrerad med arkitektur som exempelvis golv, fasad eller mark, krävs ett nära samarbete och dialog mellan konstkonstuler och en rad aktörer såsom byggprojektledare, arkitekter, fastighetsförvaltare, vårdrepresentanter med flera. Det kan exempelvis handla om tekniska lösningar, tillgänglighetsfrågor, försörjning av el och vatten. Arbetet ställer höga krav på konst- och byggprojektledning samtidigt som den konstnärliga kompetensen och integriteten värnas. Det har varit spännande att följa och vara en del av detta arbete som jag personligen har lärt mig mycket av. Inte minst har kunskapen från de konstkonstuler vi samarbetar med varit helt avgörande i den här typen av komplexa processer.

Konst är värdeskapande ur ett mänskligt perspektiv

Välkomnande och professionellt gestaltade vårdmiljöer signalerar till den enskilda människan att hon är viktig. Här är konstens roll ovärderlig.

För patient eller anhörig kan ett besök hos vården vara förknippat med känslor av oro. Inom våra vårdinrättningar ställs vi inför de stora frågorna som handlar om liv, död och förändrade livsförutsättningar men självklart också om glädjande besked och professionell vård. Konsten kan i ett vårdssammanhang bidra till känslor av omtanke och ge en ingång till fantasi, känslor, upplevelse och reflektion. Den är i hög grad också miljöskapande; den ger färg, form och orienterbarhet i regionens miljöer. Konsten kan skapa mötesplatser, erbjuda orienteringspunkter och användas i samtal med patienten. Ett konstverk som är utformat för en plats kan också innehålla rena funktioner såsom sittplats, ljus, vägledning och avskärmning. Möjligheterna är obegränsade för att ge liv, innehåll och långsiktiga värden till annars ganska andefattiga miljöer.

Utvecklingsområden för konsten inom regionen

Som stor aktör på konstområdet i Östergötland är det viktigt att konstavdelningen kommunicerar till invånarna, kommunerna och konstnärerna vad vi arbetar med. En del av kommunikationsarbetet är att ta fram kataloger som denna i samband med de stora nybyggnadsprojekten. Konstkataloger blir också historiska tidsdokument som visar hur vi arbetat med konst under en given tid. En av våra ambitioner är också att visa och kommentera vår konst på regionens hemsida och via andra digitala vägar. Det skulle ge ett mervärde för medarbetare och fler ingångar till konsten, för både patienter och besökare.

Ett annat utvecklingsområde är samordningen mellan de olika gestaltande delarna inom regionen. Det finns behov av ett övergripande gestaltungsansvar som innebär att gestaltning av byggnader och miljöer sker estetiskt medvetet i hela organisationen – från beställning till utförande.

Mina kollegor på konstavdelningen uttrycker ofta behovet av att kontinuerligt se över konsten på avdelningarna, då förutsättningarna ändras över tid. Exempelvis kan en ommöblering på en avdelning resultera i att konsten plötsligt är felplacerad och får hela rummet att upplevas som rörigt. En långsiktig miljövård av detta slag skulle öka förtroendet för vårt uppdrag och resultera i en jämnare estetisk nivå inom regionen.

Att arbeta med konst i vårdmiljöer är många gånger en utmaning men också en fantastisk möjlighet. När miljöerna med konst, arkitektur, inredning och landskap planeras omsorgsfullt och med kunskap, bidrar det till att skapa mänskliga platser för tillfrisknande och välbefinnande. Det är ett område som alltmer uppmärksammas och stöds av forskningen.

FAKTA

Region Östergötlands konstsamling består av närmare 27 000 konstverk såsom måleri, fotografier, skulpturer, textila bilder och grafiska blad.

I Konstavdelningens uppdrag ingår bland annat

- inköp av samtida konst
- konstnärligt helhetsansvar för regionens miljöer
- placering och montering av konst
- förvaltning och underhåll av konst
- operativ planering och handläggning av konstprojekt samt platsspecifik konst
- fotografering och registrering i konst databassystem
- inventering
- omvärldsbevakning.

Upphandling av konst

Region Östergötland tillämpar en transparent process vid upphandling av konst. En konststyrgrupp (sakkunnig kommitté) gör urval från insända intresseanmälningar utifrån de krav, mål och visioner som finns angivna i konstprogrammen.

BILDTEXTER

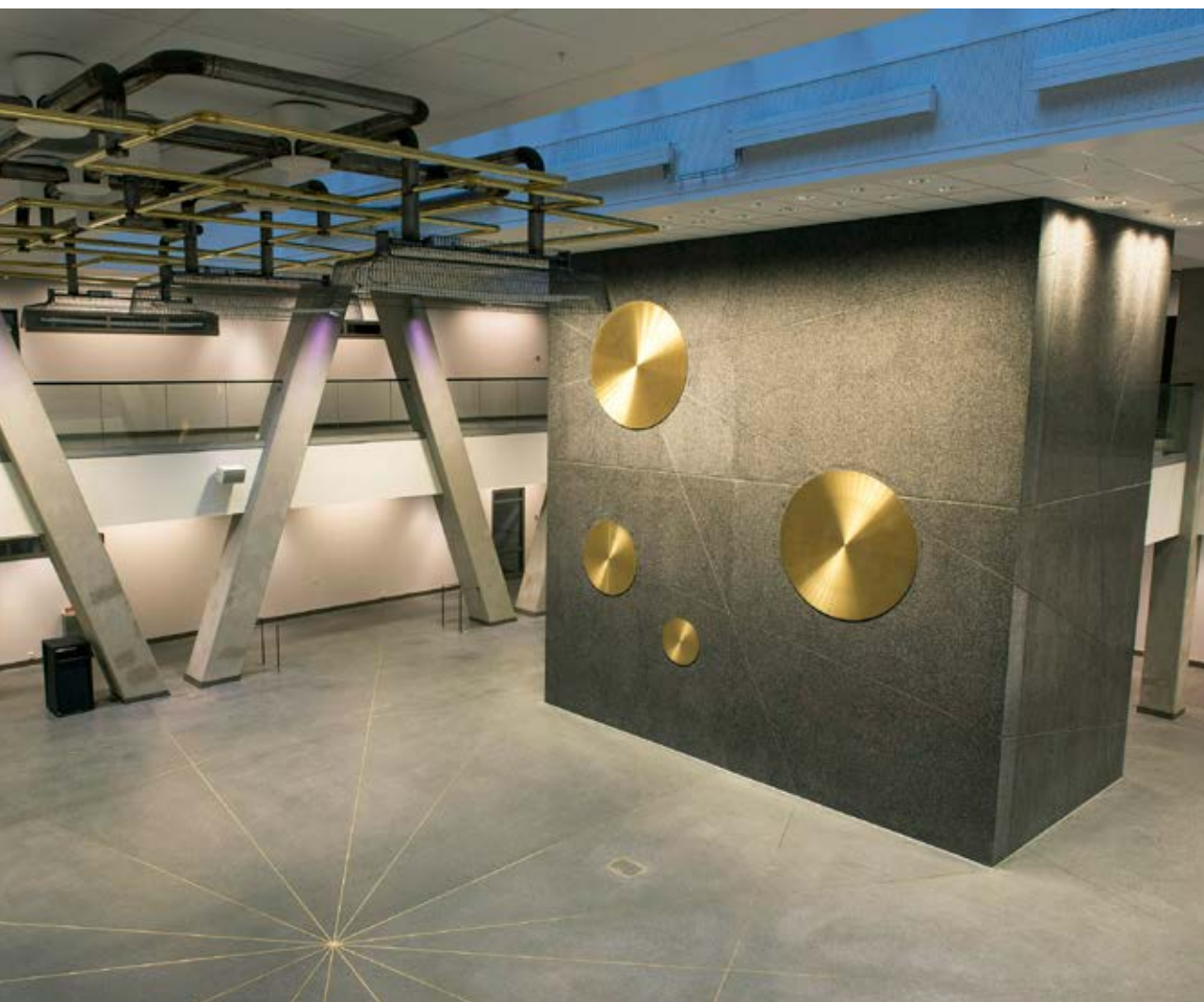
Sidan 10: Konstansvarig Atte Öhrnell i konstförrådet. Foto: Tord Olsson.

Fotografi från monteringen av Sanna Kannistos verk *Tangle*. Foto: Atte Öhrnell.

Sidan 12: *Udda fåglar* av Thomas Edetun (detalj), olja på duk. Foto: Atte Öhrnell.

Sidan 15: *Girl Behind Window* av Julia Peirone (detalj), fotografi.

Det specifika i det generella: Att gestalta den moderna vårdbyggnadens inneboende konflikt

Linda Mattsson, ansvarig arkitekt för Framtidens US, White Arkitekter

Stora vårdbyggnader ska, i all sin komplexitet, svara mot många vitt skilda behov. Det kan tyckas motsägelsefullt att kraven på de avancerade vårdmiljöerna, där svårt sjuka människor behandlas, emellanåt står i konflikt med patientens eller den anhörigas behov av att finna sig tillrätta i en utsatt situation. Konflikten människa – (vård-)maskin är dock en högst påtaglig del av den moderna vården, som också materialiserar sig i vårdens byggnader. I de fysiska strukturerna kommer den främst till uttryck i ett spel mellan det generella och det specifika. Konsten har där en viktig roll i att utmana arkitekturen att uttrycka det specifika.

Arbetet med den byggnadsintegrerade konsten

De byggnadsintegrerade konstprojekten i Framtidens US bygger på en tydlig idé om hur konsten kan bidra till att skapa orienterbarhet för dem som vistas där. Den kan göra vissa utrymmen unika och speciella i de i övrigt generellt utformade byggnaderna. Idén har funnits med redan på tidigt stadium och också varit relativt enkel att kommunicera. Den har underlättat både val av konstnärskap och beställning av skissprojekt, men är även påtaglig i de genomförda konstprojekten.

Att arbeta med byggnadsintegrerad konst innebär alltid ett givande och tagande. För att mötas krävs att alla inblandade är beredda att kliva över det som uppfattas som gränsen för den egna professionen. Framtidens US har drivits som ett samverkansprojekt, där de inblandade har uppmanats att agera på ett sätt som bidrar till projektets bästa.

I konstprojektet märkte jag ganska snart att min arkitektkompetens bäst kom till nytta i en guidande roll gentemot konstnärerna, ett stöd som de tacksamt tog emot. Förutom att förmedla den arkitektoniska visionen, har jag också bistått med ritningstolkning, förmedlat information om tekniska aspekter (inte minst akustik och brandfrågor) samt bistått i att samordna konst och installationsteknik.

Arbetet i konststyrgruppen har varit både kreativt och engagerat. Intressanta diskussioner har på många sätt också bidragit till att vidareutveckla arkitekturen. Detta har varit möjligt tack vare engagerade konstnärer samt en god och inlyssnande processledning. Ledningen har också givit utrymme för viktiga inspel från nyfikna och modiga brukarrepresentanter.

Det generella: Repetition och begriplighet i de kliniska miljöerna

Den moderna vården bygger i stor utsträckning på standardiserade processer. Om man gör likadant varje gång och dessutom arbetar systematiskt med erfarenhetsåterföring är chansen för ett bra och kvalitetssäkrat resultat högre. Det är relevant att tänka på ett liknade sätt kring utformningen av

miljöerna där vården bedrivs. Generalitet – i form av konceptlösningar för stora lokaltyper som vårdavdelningar och mottagningar – säkerställer en likartad utformning överallt, vilket i sin tur stödjer ett likartat arbetssätt. I Framtidens US har även själva arbetet med att utforma och bygga vårdmiljöerna varit standardiserat. Projektet har haft som mål att 60% av rummen ska vara typrum, det vill säga rum som till sin typ är återkommande och återfinns på flera avdelningar. Typrummen har utformats och installationsordnats i en separat process och några har till och med provbyggts, allt för att säkerställa ett bra resultat. På samma sätt har enskilda byggdelar utvecklats och byggts virtuellt. Under samlingsnamnet ”Bygglådan” har dessa tillsammans med bland annat gestaltungsprinciper, materialval och detaljer utgjort ett effektivt underlag för projekteringen.

Utrymmet för att arkitektoniskt gestalta kliniska miljöer är relativt snävt. Funktionsmått, tillgänglighetskrav och stränga hygienkrav styr i stort sett utformningen. Med det som utgångspunkt handlar arkitektens arbete främst om att skapa ordning och begriplighet. Det gäller inte minst korridormiljöerna, som är verksamhetens ansikte utåt – samtidigt som de kopplar samman alla funktioner och förmedlar en mängd information.

Det specifika: En-patientrum som hemvist för patienter och anhöriga

Det är i vårdrummet som patientens och de anhörigas behov främst kan tillgodoses under sjukhusvistelsen. Rummet fungerar som ett slags hemvist. Att bygga en-patientrum är en ny standard i Sverige. Universitetssjukhuset i Linköping kommer att bli ett av de första sjukhusen som tillhandhåller detta för samtliga ineliggande patienter. Det kan tyckas kostsamt, men leder bevisligen till ett snabbare tillfrisknande och därmed till lägre kostnader. Känsloaspekter tillfredsställs, som att kunna prata med personal med bibehållen integritet, att kunna ha anhöriga hos sig och ha möjlighet att sova ostört tillsammans. Men samtidigt tillgodoses säkerhetsaspekterna, såsom minskad risk för smittspridning eller felmedicinering.

Vårdrummen på sjukhuset har väl studerad utformning. De har generösa mått och plats för anhöriga – vissa avdelningar erbjuder även övernattningslösningar. Trots den generella utformningen uppfattas rummen som speciella. Det beror framförallt på utsikten, som varierar. På västra sidan består den av en tallbacke och på den östra av en livlig gata och en stadsvy. Fönstren spänner över hela rumsbredden och underkanten är lågt placerad, vilket gör utsikten väl tillgänglig också för sängliggande. Färgsättningen från korridorrens entrén fortsätter in i förrummen för att sedan tas upp och breddas i gardiner och textilier. Belysningen i rummet är styrbar från sängen, med flertalet valbara ljusscenarios.

Det generella: En effektiv byggnadsstruktur som stöd för det stora sjukhusets verksamhet

Moderna vårdbyggnader är normalt väldigt stora av den enkla anledningen att sjukhusens samlade resurser tar stor plats. Vården behöver stora sammanhållna ytor för att upprätthålla kritiska samband och kunna transportera patienter på ett säkert sätt. En annan viktig utgångspunkt är att vårdens lokalbehov ändras i takt med att verksamheten utvecklas. Det gör att vården och dess byggnader arbetar med två olika tidsperspektiv, där vården ändrar sig snabbt, medan byggnaderna tar lång tid att bygga och ska fungera under lång tid. Ett sätt att hantera detta är att ge byggnaderna en generell utformning, det vill säga att inte skraddarsy dem efter innehållet. Byggnaderna fungerar då som tomta skal eller containrar som kan fyllas med olika innehåll över tid, beroende på behov.

Förutsättningarna ovan har präglat utformningen av sjukhusets nya byggnadsvolymer, men kan också sägas gälla för det ursprungliga huvudblocket från 70-talet. De två nya utbyggnaderna förhåller sig därför till det befintliga huvudblockets rationella uppbyggnad och samspelar med det på ett medvetet sätt. Tanken är att de ska berika helhetsmiljön, men samtidigt inte kontrastera alltför starkt mot byggnadens ursprungliga rationella formspråk. De nya byggnaderna tar upp huvudblockets fasadtema med betongelement och fönsterband, men med målsättningen att utveckla ett modernt och framåtsyftande uttryck.

Det specifika: Publika miljöer där det är lätt att hitta

Orienterbarheten är alltid en stor utmaning vid utformningen av större byggnader, och i vårdbyggnader ställs detta på sin spets. Forskning visar att just svårigheten att hitta skapar mycket stress hos patienter och anhöriga i en många gånger redan pressad situation. Ambitionen vid utvecklingen av Universitetssjukhuset i Linköping har därför varit att skapa ett slags intuitiv orienterbarhet, där det går lätt att förstå hur man ska röra sig utan att vara helt beroende av skyltning.

Att exempelvis göra en tydlig åtskillnad mellan sjukhusets publika och kliniska miljöer, gör det enklare att förstå var man befinner sig. I de publika delarna finns inte samma höga hygienkrav och behov av föränderlighet, vilket möjliggör en attraktiv och mer permanent utformning med både en bredare materialpalett och en mer varierad ljusförling. Det faktum att det handlar om genuint publika och öppna miljöer – där patienter, anhöriga, vårdpersonal, studenter, forskare och besökare blandas – utgör i sig en attraktion.

Samtidigt kräver de stora flödena av människor ett val av robusta material som tål slitage och åldras vackert.

Att så långt som möjligt förse de delar där människor rör sig med dagsljus förbättrar också orienterbarheten. Kommunikationsytorna på våningsplanen badar i ljus. De binds samman av uppglasade trapphus och hisstorn i slipad betong, som bildar tydliga ”landmärken”. I gränsen mellan publika och kliniska delar finns generöst utformade entréer till avdelningar och mottagningar.

Navet i de publika miljöerna utgörs av den stora ljusgården och det långsgående stråket på entréplanet. Stråket förbinder södra entrén med den nya norra entrén och torget utanför. Detta tydliggörs och förstärks genom Morag Myerscoughs konstnärliga gestaltning, som binder samman sjukhusets nya och befintliga delar och pekar ut en tydlig riktning: ”Välkommen! Den här vägen!”

Ljusgården är sjukhus kroppens större samlade rum, en målpunkt omgärdad av café och reception samt lärandemiljöer för Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet. Det överljusbelysta rummet har en stark karaktär, där konst och arkitektur ligger ”ton i ton” både i materialval och formspråk, vilket skapar en unik helhetsupplevelse. De skulpturala V-formade pelarna runt ljusgården utgör ett nytt signum för sjukhuset, och återfinns även exteriört.

BILDTEXTER

Sidan 16: Ljusgården, norra entrén, Universitetssjukhuset i Linköping. Foto: Staffan Gustavsson.

Sidan 19: Norra entrén, Universitetssjukhuset i Linköping. Foto: Anders Bobert.

Sidan 20: *Folded Shape Drifters* av Anders Sletvold Moe, pigmenterad betong. Foto: Andreas Bladh.

Sidan 22–23: *Drängkammaren* av Tomas Ekström, olja på duk. Foto: Atte Öhrnell.

Konstens tilltal: existentiellt och personligt

Ann Magnusson, konstkonsult & projektledare, AM Public

I Sverige har vi en lång tradition av att berika offentliga miljöer och framförallt vårdmiljöer med konst, då vi menar att det inverkar positivt på vår upplevelse av att vistas där. Konsten inspirerar till reflektion och kan ge upplevelser av tröst, omsorg och distraktion. Konsten berör det djupt mänskliga inom oss alla och är nödvändig för vår existentiella hälsa. Region Östergötland visar genom de ambitiösa satsningarna på konst sin medvetenhet om hur den kan bidra till att ge patienter, personal och besökare betydelsefulla och meningsskapande upplevelser.

I Universitetssjukhuset i Linköping och Medicinska fakulteten på Linköpings universitet finns ett antal samtida konstnärer representerade. Ett urval av dessa presenteras här inledningsvis. Konsten har vuxit fram under flera års samarbete med konstnärerna i en omfattande process och med många olika involverade aktörer – för att sedan integreras i den befintliga konstsamlingen. Konst-satsningen kännetecknas av hög ambition och representerar en mångfald samtida uttryck som relaterar till vårdmiljön. Tillsammans bildar verken en sammansatt och intresseväckande helhet. Mitt uppdrag som konstkonsult har utgått från Region Östergötlands riktlinjer och modeller för hur konsten ska tillföras vårdmiljöerna.

Besökaren möter den beställda och fasta konsten redan utomhus vid infarten till sjukhusområdet där glasfasaden på Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet har fått en gestaltning av den internationellt väletablerade konstnären *Spencer Finch*. Spencer Finch har inspirerats av Stångån i vinterljus och omsatt sin upplevelse av vatten, is och ljus till en skiftande färg- och ljusupplevelse genom tryck på två lager av glas och den bakomliggande betongväggen. Närmare huvudentrén har de solida betongskulpturerna av konstnären *Anders Sletvold Moe* placerats. De utgör ett ramverk i tre av hörnen på det nybyggda Hugo Theorells torg och erbjuder vila och kontemplation i både sol och skugga. Skulpturerna har en inbyggd belysning som nattetid lyser de upp de yttre delarna av torget. När man går vidare in genom slussen vid huvudentrén möts man av en tiger av *Olav Westphalen* i full skala. Den vakar med respektgivande och vänlig stillhet över alla förbipasserande. Inne i huvudentrén är *Morag Myerscoughs* konstverk en tydlig och färgstark riktningangivare för sjukhusets huvudstråk. I enlighet med uppdraget att skapa en tydligare orientering i sjukhusmiljön har Morag Myerscough under ett helt år dagligen omsatt sina känslor i en varierad form- och färgvärld i en flera hundra meter handmålad vägggestaltning. När vi promenerar längs huvudstråket påminns vi om att vi alla är individer med ett sammansatt register av känslolägen, skiftande från dag till dag beroende på vilka vi är och varifrån vi kommer.

I huvudentrén dras blickarna till taket i ljusgården där *David Taylor* har placerat ett labyrintiskt system av olika metallrör i form av en unik ljuskrona. När vi tittar ner över ljusgården ser vi *Sophie Totties* sparsmakade ingjutna mässingslinjer i golvet i samspel med de gigantiska mässingsrundlarna på väggen. Sophie Totties konstverk fungerar både som vägvisare och fokuspunkt för alla besökare. I andra delen av sjukhusets huvudkorridor, vid utgången från södra entrén, möter vi *Astrid Sylwans* tre målningar. De abstrakta, luftiga och färgstarka motiven är baserade på växtligheten utanför

sjukhuset och de vårblommor konstnären möttes av när hon var där på besök. Går vi vidare utomhus möter vi slutligen vid den nya akuten *Johan Paalzows* surrealistiska och lekfulla skulptur *Jet*. Titeln anspelar på rörelse, hastighet och tid – vilket avspeglas i skulpturens vridning runt sin egen axel och ljusets reflektioner i den övre virvlande delen av blänkande aluminium.

Processen

När konsten som här tillåts vara en betydelsefull faktor i vårdmiljön är det viktigt att den kommer in tidigt i planeringen. Det behövs tid att utveckla idéer och förankra konstnärernas idéer i vårdmiljön och i byggprocesserna för att säkra ett gott genomförande. Bakom de olika konstverkens gestaltning och slutgiltiga placering ligger alltså många års planering och arbete innan konsten kommit på plats i vårdmiljön. Konstnärernas lyhördhet inför vårdmiljön och olika behov och krav på tillgänglighet och säkerhet har varit viktiga faktorer.

Utöver integreringen i en komplex byggprocess förväntas konsten tillföra något unikt gestaltat som går utöver funktion och teknik. För att genomföra konstprojekten med precision krävs därför kunskap både när det gäller gestaltningsförmåga och hantverk. Dessutom krävs ett fungerande samarbete i olika produktionsled. I denna process är konstkonsultens erfarenhet, konstnärens kunskap och beställarens engagemang ofta avgörande. Att producera ett konstverk kan handla om att göra något som tidigare inte gjorts; att utveckla nya idéer och produktionsmetoder för att få ett fullgott resultat.

De platsspecifika konstprojekten på Universitetssjukhuset i Linköping och Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet har utförts av konstnärerna i nära samarbete med konstkonsulter, konstavdelningen, arkitekter, verksamhetsrepresentanter och en mängd andra aktörer i byggprojekten. Den befintliga konstsamlingen på universitetssjukhuset har i samband med om- och nybyggnaden kompletterats med installation av åtta större uppdrag av olika konstnärer. Dessutom har nya enskilda konstverk köpts in.

Att bli del av någonting större

Beställare, personal, patienter och besökare – de flesta är överens om att konsten är viktig i våra sjukhus och vårdmiljöer. Den representerar för många en nödvändig del av den omsorg människor kan tänkas behöva i känsliga situationer. Naturligtvis ersätter konsten inte vården eller kontakten med personal och närstående, men den har en stor förmåga att beröra. I en känslig miljö som vårdens kan det finnas starka synpunkter kring vad som är god, alltför utmanande eller adekvat konst. Konsten ska dessutom ta hänsyn till krav på hygien, teknik, flexibilitet och säkerhetsaspekter.

Upplevelsen av ett konstverk är i grunden subjektiv och individuell. Vi upplever konst helt olika som individer beroende på kunskap, bakgrund och personlighet. På senare tid har forskningen visat att konst i vårdmiljö kan medföra ett antal positiva terapeutiska och medicinska effekter för patienter. Men den forskning som finns att tillgå kring konstens betydelse i vårdmiljön erbjuder ännu begränsade svar. Ämnesmässigt dominerar studier med en medicinsk inriktning där forskningen många gånger fokuserar på vilket slags konst någon blir frisk respektive sjuk av att möta i en vårdmiljö. Även om det medicinska perspektivet naturligtvis är viktigt att förhålla sig till kräver området ett bredare vetenskapligt synsätt där även humanistiska infallsvinklar vägs in.

Det finns som antytt en mängd föreställningar om vad som är lämplig konst eller inte i en sjukhusmiljö. Ett nära samarbete mellan olika involverade aktörer skapar i bästa fall en ökad förståelse för konstens möjligheter och kvaliteter och vidgar synen på konst. Det är i sammanhanget viktigt att värna om konstnärens möjlighet att bidra med sin kunskap och unika gestaltning. Det är inte alltid vi reflekterar över den konst som finns på sjukhus. Ibland överväldigas någon av ett intryck och en konstupplevelse, någon annan hastar förbi eller ser konsten som lätt förströelse. Att ta till sig konst kan ibland ta tid. Kanske saknar den som vistas i vårdmiljön både tid och energi, men när tillfälle finns – och då konsten fungerar som bäst – kan den erbjuda ett fönster ut mot något större. En tankeutflykt från sjukdomens vardag och sjukhusets funktionella och högteknologiska miljö. Det är inte alls enbart det igenkännbara, harmoniska och visuellt tilltalande som erbjuder oss dessa möjligheter, utan också det som berör och bjuder in oss till en ny och obekant värld. Att bli del av någonting större.

En variation av uttryck – för vidsynhetens och hälsans skull

Konst i den gemensamma miljön ska erbjuda en variation av konstnärliga uttryck eftersom den förväntas tilltala människor i olika åldrar och med olika livssituation. I vårdmiljöer blir detta extra viktigt, där exempelvis ett sjukdomstillstånd kan påverka patientens behov eller förmåga att ta till sig något. Konsten kan aldrig tilltala alla – om inte urvalet görs så förenklat och konformistiskt att den inte berör någon alls. Konst och kultur väcker olika känslor och upplevelser beroende på vilka vi är, var vi befinner oss och vilken bakgrund vi har. Den är ett av de bärande fundamenten i ett samhälle och berikar våra perspektiv på oss själva och omvärlden. Idag finns en stark förväntan om öppenhet och acceptans inför det vi inte känner igen – men samtidigt en rädsla inför det som är obekant. Vi brottas med att hantera en komplex värld där ängsligheten ökar och behovet av inkludering och mångfald är nödvändig. Är det möjligt att olika konstnärliga uttryck i en vårdmiljö kan öka förmågan till acceptans, empati – och i förlängningen bidra till ökad hälsa både för den enskilde individen och i ett större samhälleligt perspektiv?

Avslutningsvis är det min förhoppning att denna publikation från Region Östergötland ska tillgängliggöra och skapa nyfikenhet för konsten bland patienter, personal, besökare och andra som vistas i vårdmiljön. Ambitionen är att fler ska lockas att närma sig konsten och ta del av den variationsrika och högtintressanta samling av samtidskonst som nu finns på Universitetssjukhuset i Linköping och Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet.

BILDTEXTER

Sidan 25: Fotografi från produktionen av Johan Paalzows skulptur *Jet*. Foto: Johan Paalzow.

Sidan 26: Fotografi från produktionsmöte. Foto: Atte Öhrnell.

Sidan 28: Fotografi från monteringen av Morag Myerscoughs verk *Mood Colour Tweets Installation*. Foto: Kajsa Juslin.

Konsten på Universitetssjukhuset i Linköping

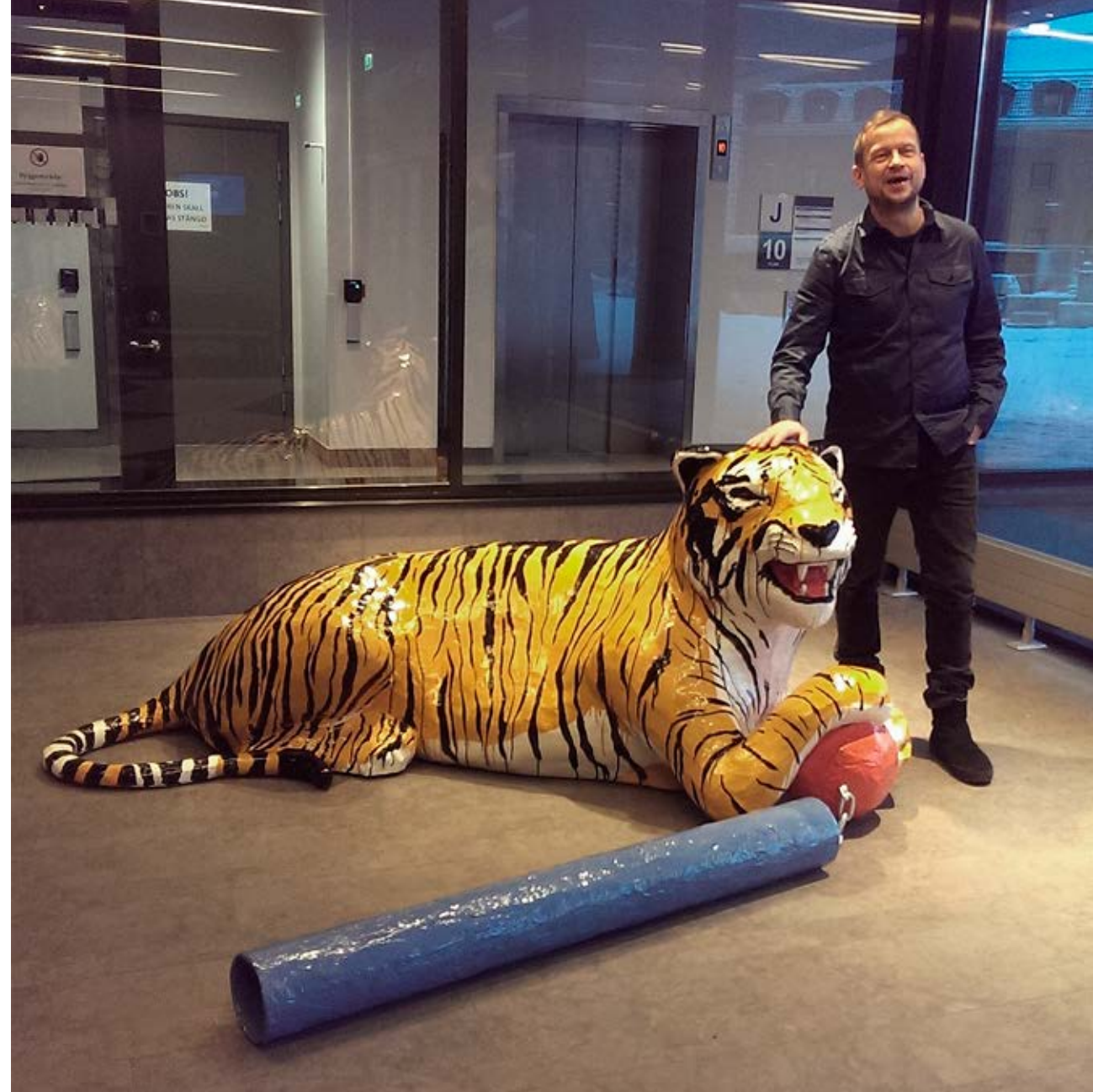

The Weight of Dead Prey

Olav Westphalen

I sjukhusets norra huvudentré hälsas besökaren välkommen av Olav Westphalens skulptur *The Weight of Dead Prey*, i form av en bengalisk tiger i naturlig storlek. Tigern håller sin tass på en röd boll som i detta sammanhang symboliserar ett konstgjort villebråd. Idén till skulpturen föddes när konstnären bodde i New York under ett år. Han uppmärksammade då att ett flertal tidningsartiklar i New York Times skildrade tigrar i fångenskap. Ett reportage berättade om en man i Bronx som höll en tiger som husdjur i sin lägenhet, i New Jersey uppdagades det att en äldre dam hade en hel grupp tigrar boende på sin bakgård, en tredje artikel beskrev hur en tiger gavs ett slags terapeutisk leksak för djur i fångenskap i syfte att ge den utlopp för sin rovdjursinstinkt.

Skulpturen i sjukhusets entré har tidigare varit placerad vid ingången till Central Park Zoo i New York i samband med Whitneybiennalen 2004. Konstverket leder tankarna till människans längtan att uppleva den vilda naturen samtidigt som vi tycks vilja äga och underkuva densamma.

BILDTEXTER

Sidan 32–33: *The Weight of Dead Prey* av Olav Westphalen, stål, lackfärg, aluminium. Foto: Mattias Lindbäck.

Sidan 35: Fotografi från monteringen av Olav Westphalens skulptur *The Weight of Dead Prey*. Foto: Ann Magnusson.

Mood Colour Tweets Installation

Morag Myerscough

Ett år i en människas liv rymmer många känslolägen – glädje, melankoli, ambivalens, hoppfullhet, nyfikenhet – i en ständigt föränderlig process. Att spegla alla dessa känslor i en dagbokstext är en vanlig företeelse alltsedan renässansen. Dagboken förs vanligen med regelbundenhet och i nära anslutning till de vardagliga händelserna. Till skillnad från det traditionella dagboksskrivandet, som i de flesta fall varit en högst privat och personlig företeelse, tar skrivandet idag en rad olika publika uttryck. Sociala medier och bloggar rymmer bilder och korta textfragment från dagen som gått – möten med vänner, dagens frukost, träningspasset eller personliga tankar kring privata relationer.

Morag Myerscoughs inlägg på twitter som hon kallat ”colour tweets” består av två korta tweets om dagen baserat på de färger hon upplevt för stunden. Varje morgon och kväll har hon benämnt med den färg hon associerat till den, exempelvis ”blå” och ”röd”. Dagboken har sedan omarbetats till ett abstrakt mönster som ligger till grund för konstverket. Verket är en integrerad del av arkitekturen i sjukhuset och består av cirka 600 handmålade träpannåer i olika färger. Det löper längs hela huvudpassagens väggar mellan norra och södra entrén samt del av plan 9.

Att vandra utefter konstverket är att ta del av en människas inre känsloregister under ett år. Från intensiva passager till mer lugna och avskalade – ett landskap i konstant rörelse och förändring. Svarta toner som bryts av lysande färger i rosa, gult och rött rör sig rytmiskt över ytorna och utgör handlingen i Morag Myerscoughs mönster. Musikaliska färgtoner mellan dur och moll – ett känslopartitur ur ett människoliv.

Även om verket speglar en enskild individs sjäsliv under ett år, bjuder måleriet in betraktaren att tolka och addera sin egen berättelse till verket. Rosa, blått, grönt och gult kan gestalta en upprymd livskänsla för en betraktare, men helt andra sinnestämningar för en annan. Det är rentav möjligt att upplevelsen av färgerna skiljer sig för en och samma person från ett sjukhusbesök till ett annat.

UTGÅNG

Hudmottagningar
Dermatologi och
venerologi, IKE
Kliniska forsknings
Forum Östergötlan

↑ JK
↑ UTGÅNG/EXIT

↑ JK

"För mig är det viktigt att människor förstår innehållet och får möjlighet att reflektera över det de ser"

Samtal med Morag Myerscough

Vilken roll spelar färg i ditt arbete?

Mitt arbete är *färg*. Jag använder färg för att förmedla känslor och humör. Den konstnärliga gestaltningen "Mood Colour Tweets Installation" för Universitetssjukhuset i Linköping handlar exempelvis om hur färg påverkar ens känslolägen. Jag är också intresserad av att se hur färg förvandlar platser – att se hur olika färger fungerar tillsammans och hur människor svarar på dem.

Har du mött några förutfattade meningar om färg i en sjukhusmiljö?

Det finns äldre forskning som beskriver vilka färger som fungerar i en sjukhusmiljö och vilka som påverkar oss negativt. De färgstarka projekt jag utfört till en rad sjukhus har varit på plats i flera år nu och jag har enbart fått positiv feedback. När jag arbetade med att färgsätta patientrum på Sheffield's barnsjukhus i England var personalen oroliga att min design skulle försämra barnens hälsa. I slutändan var både personal och barn mycket positiva till mina idéer.

Kan du beskriva uppdraget för Universitetssjukhuset i Linköping?

Jag blev ombedd att lämna ett skissförslag på en konstnärlig gestaltning för de korridorväggar som kopplar samman den gamla sjukhusbyggnaden med den nya. Konstverket skulle binda samman byggnaderna och förstärka möjligheten att orientera sig, från norr till söder och vice versa. Till skillnad från en mer konventionell skyltning var min uppgift att ta fram en annan typ av vägledning och kanske ett mer intuitivt sätt att röra sig runt i byggnaden.

Berätta om ditt första besök på sjukhuset?

När jag besökte sjukhuset första gången var det en byggarbetsplats, så det gick enbart att besöka den äldre korridoren. Den nya korridoren var inte färdigställd och jag hade svårt att uppfatta hur lång korridoren skulle bli, även om jag visste att det skulle röra sig om cirka tvåhundra meter! Tack vare att jag blev engagerad så tidigt i processen blev det ett intressant samarbete med arkitekterna och ett spännande möte mellan konst och arkitektur.

Hur gick du vidare?

Jag funderade på uppdraget när jag kom tillbaka till London. En promenad längs korridoren tar en stund, kanske 5-10 minuter. Vad är intressant att uppleva på vägen? Ett repetitivt mönster vore tråkigt. Jag ville förmedla en känsla av en resa. Eftersom mycket av det vi upplever på ett sjukhus handlar om känslor kom jag att tänka på mina "Mood Tweets" – en sorts färgdagbok på twitter. Under två års tid twittrade jag en färg på morgonen och en på kvällen. Färgen beskrev hur jag kände mig vid det

specifika tillfället. När jag till exempel kände mig ledsen kunde jag beskriva min känsla som svart, när jag kände mig lycklig som ljusrosa. Under mitt skissarbete omsatte jag orden till ett mönster som bestod av färger i olika rader, som sedan omstrukturerades till ett triangulärt mönster. Färgerna i mönstret relaterar till varandra och påverkar upplevelsen och bildar tillsammans en mer komplex helhet. Under sin vandring genom korridoren kan besökaren uppleva hur en människas känsloliv förändras under ett år.

Är det viktigt att Region Östergötland förmedlar konstverkets innehåll till betraktaren?

Hitills tror jag att människor inte har varit medvetna om konstverkets tillkomst, utan enbart upplevt sina egna associationer och själva färglandskapet. Men i det här projektet är det viktigt för mig att människor förstår innehållet och får möjlighet att reflektera över det de ser. Beträktaren av verket behöver såklart inte förhålla sig till mina känslor – verket representerar känslor ur vilket liv som helst! Jag hoppas att människor ska se saker i arbetet – tänka på vad färger betyder för dem. Kanske kommer de att få nya perspektiv på sina egna upplevelser och känslor.

Vilken roll har konstkonsulten i uppdrag som dessa?

Konstkonsulten har en viktig roll i att guida konstnären genom processen. För mig handlar allt om tillit och tro. När man arbetar med ett projekt under lång tid kan det lätt uppstå komplexa frågor. För mig har det här uppdraget varit alltigenom positivt tack vare allt stöd från konstkonsult Ann Magnusson och konstansvarig Atte Öhrnell.

Vilka reaktioner mötte du när konstverket var på plats?

Människor som jag mötte var så positiva! De uttryckte sin uppskattning inför de starka färgerna kommit dit och att de kalla vita väggarna hade försvunnit.

Slutligen, du har beskrivit arbetet i Linköping som ”episkt”. Hur kommer det sig?

Jag tänker på det som min ”mastodont film”. Jag kan inte tro att vi målade det här massiva konstverket i min lilla studio! Det är ett kraftfullt konstverk eftersom mönstret är uppbyggt av den information jag samlade på mig under två år som sedan bildade mönstret. ”Mood Colour Tweets Installation” är inget jag kan göra igen. Det var menat att bli till på detta sätt – och så blev det så. Det är därför det är episkt.

BILDTEXTER

Sidan 36, 38–39: *Mood Colour Tweets Installation* av Morag Myerscough, handmålade träpannåer. Foto: Kajsa Juslin.

Sidan 41: Fotografi på Morag Myerscough under arbetet med monteringen av *Mood Colour Tweets Installation*. Foto: Kajsa Juslin.

Sidan 42: Bilder från arbetsprocessen. Foto: Morag Myerscough.

System Change

David Taylor

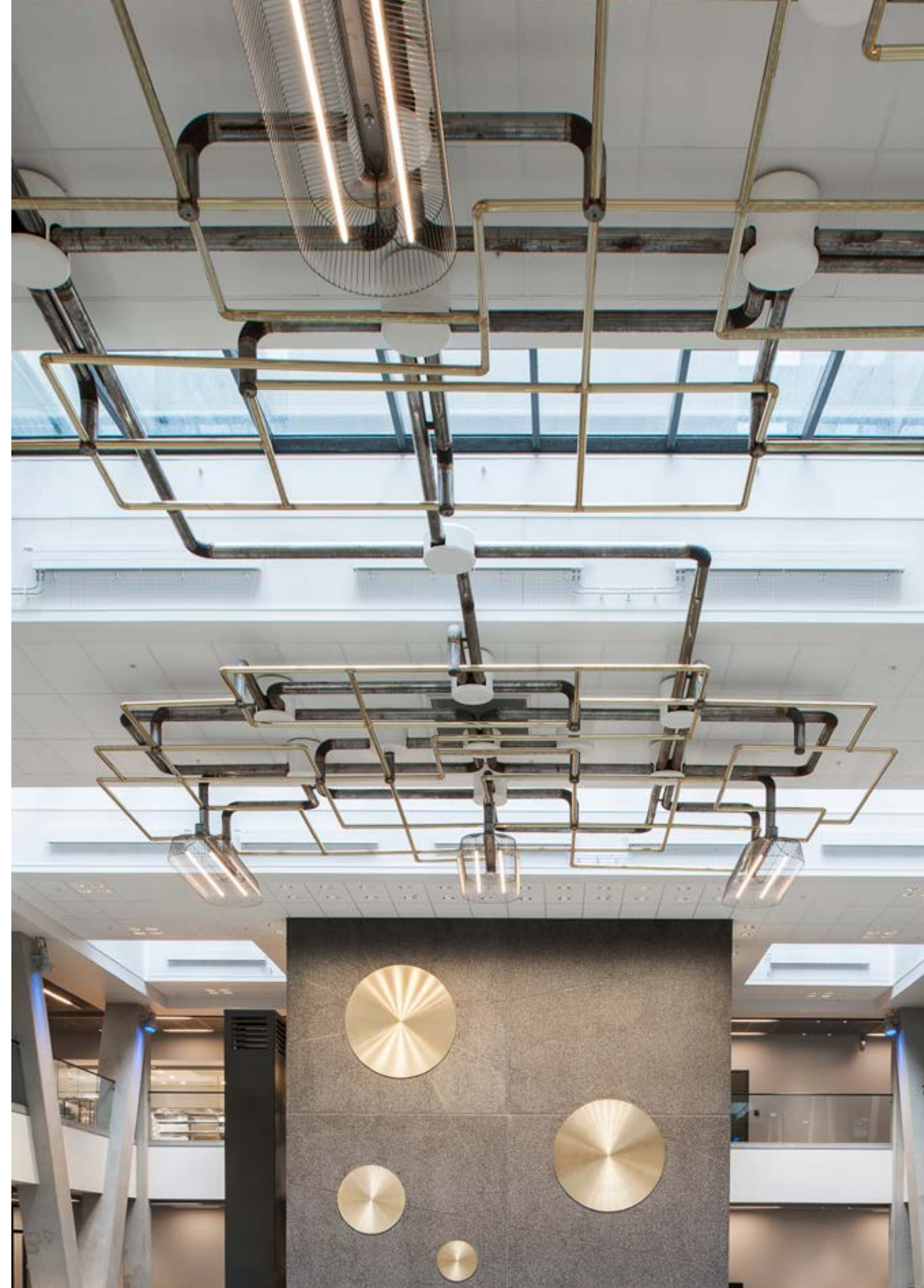
Ljuskården, som ligger i anslutning till norra entrén, är en central plats i sjukhuset. Platsen genomströmmas av patienter, anhöriga, personal och besökare. Här finns också utbildningslokaler för studenter på Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet. För Ljuskården har David Taylor skapat en belysnings-skulptur där han utgått från verksamheten och de människor som vistas på platsen. *System Change* fungerar som en flexibel belysningslösning samtidigt som den är laddad med ett personligt formspråk. Konstverket är en avancerad installation som består av sammankopplade mässingsrör, stål och LED-ljuskällor. Den sinnrika konstruktionen sträcker sig ut över hela innertaket i Ljuskården och aktiverar arkitekturen. Verket lockar betraktaren att lyfta blicken mot taket och följa rörelsen genom rummet.

Möten mellan olika material är återkommande i David Taylors konstnärliga arbete. Han tar vara på material i sin närhet såsom aluminiumskräp, spegelglas och plast som han kombinerar till unika konstobjekt, ofta med oväntade och lekfulla inslag. De sinnrikt hopsatta rören i *System Change* påminner om barns uppfinningslekar där vardagsföremål som gem, sockerbitar, kapsyler och plåtburkar kan bilda de mest oväntade formationer. Här och var har konstnären monterat stålkorgar på den geometriska väven. Korgarna innehåller ljuskällor som sprider ett varmt ljus över de aktiviteter som äger rum i lokalen.

System Change är en tredimensionell representation av övergången från ett tillstånd till ett annat. Verkets grafiska utformning speglar husets grundläggande funktion som platsen för några av livets stora förändringar. På samma gång skapar det intrikata rörsystemet en visuell koppling mellan sjukhusets och kroppens förutsättningar för liv. Dolda i byggnadens väggar slingrar sig rör och kablar som förser avdelningarna med vatten och el – precis som kroppens eget ”rörsystem” blodomloppet oavbrutet förser kroppen med syre och näring.

BILDTEXTER

Sidan 45–47: *System Change* av David Taylor, mässingsrör, stål och LED-ljuskällor. Foto: Wilhelm Rejnus.

AtSAR; And the Sun Also Rises | Oshsg; Och solen har sin gång

Sophie Tottie

För ljusgården i universitetssjukhuset har Sophie Tottie gjort en teckning i golv och vägg varpå fyra runda mässingsobjekt monterats. Konstnären har utgått från kartorienteringssystem som existerade innan longitud och latitudbestämning utvecklats. På 1400-talet tecknade karttecknaren sin position visuellt utifrån centrala punkter, ofta städer, varifrån stjärnliknande teckningar uppstod. Möjligheten fanns ännu inte att relatera olika platser till varandra i den mening det är möjligt idag, varför kartböcker kunde bestå av segment, där varje ort, position och även mytologiska platser kunde ha ett eget uppslag. Platserna hängde således inte samman utan inbördes förhållanden mellan platserna uppstod hos de betraktare som såg bilderna i kartboken.

AtSAR; And the Sun Also Rises | Oshsg; Och solen har sin gång kan ses från marknivå eller våningen ovanför. I mötet förvandlas betraktaren till kartläsare. Ögat bjuds in till vandring längs mässingslinjerna som skär över golvet i rummet. Här och var sammanstrålar linjerna i stjärnformade knutpunkter och kryss, likt vägar som tillfälligt möts och fortsätter i olika riktningar. Samtidigt för de olika linjerna tankarna till de fysiska spår som tiden lämnar på vår kropp under en livstid. Golvteckningen övergår till relief när den löper upp på betongväggen. På reliefteckningen har Sophie Tottie placerat stora ristade mässingcirkular som fångar ljusets gång under dagen. De stiliserade solarna och stjärnorna fångar blicken och tycks visa vägen bortom denna stund och plats.

Konstnären har valt att arbeta med mässing utifrån metallens färg och förmåga att reflektera omgivningens ljus. Upplevelsen förändras alltefter betraktarens rörelse i rummet och ljusets infallsvinkel från belysning och taklanteriner. I vissa perspektiv faller ljuset så att teckningen framträder tydligt, i andra drar sig bilden undan och framstår som knappt förnimbar.

AtSAR; And the Sun Also Rises | Oshsg; Och solen har sin gång ger oss tillfälle att reflektera över människans plats i tillvaron och vårt behov av att förstå både vår omedelbara närmiljö och helheten. Samtidigt hårbärgerar verket en omsorg om det sinnligt materiella. De fysiska avtrycken i rummet tillför en känsla av närvaro – ett här och nu.

BILDTEXT

Sidan 48: *AtSAR; And the Sun Also Rises | Oshsg; Och solen har sin gång*, fyra av Sophie Tottie, mässingsobjekt och teckning i relief på betongvägg samt mässingsteckning infälld i terazzo. Foto: Staffan Gustavsson.

Folded Shape Drifters

Anders Sletvold Moe

Hugo Theorells torg utanför norra entrén till Universitetssjukhuset i Linköping är en central plats på sjukhusområdet. Här finns ett flöde av bussar och taxibilar som hämtar och lämnar besökare och patienter. Cykel- och gångtrafikanter rör sig i olika riktningar, informationsskyltar och reklampelare söker vår uppmärksamhet. På denna plats, full av föränderliga intryck och rörelser, fungerar Anders Sletvold Moes tre betongskulpturer som en konstant. Placeringen av skulpturerna är noga utvald med omgivningen i åtanke, de markerar sin plats i stadsrummet och tar det i anspråk. Verken är utförda i en stram geometrisk form med fint slipad betongyta i tre kulörer. Färgpigmenten kontrasterar gentemot varandra och skapar illusionistiska växelspel. Soliga dagar bildas en ljusreflektion i de blanka ytorna, regniga dagar uppfattas de som mer matta. Skulpturgruppen förefaller hämtad från en annan värld – från det förflutna eller från framtiden. De diagonala formerna och strömmande linjerna för tankarna till futurism och teknisk utveckling. Samtidigt påminner figurerna om stora tunga urtidsdjur som lagt sig för att vila på torget.

Anders Sletvold Moes konstnärliga arbete kännetecknas av ett gränsöverskridande möte mellan måleri, skulptur och arkitektur. Han intresserar sig för hur människan uppfattar ett visst arkitektoniskt utrymme eller rum. Genom att utmana förhållandet mellan ett konstverk och dess fysiska sammanhang för konstnären en dialog med den rumsliga miljön. *Folded Shape Drifters* kommunicerar med besökaren på fler sätt än genom ögat. De låga geometriska formerna opererar som markörer i rummet och medvetandegör människans kroppsliga förhållande till verken. Under mörkrets timmar lyser de inbyggda LED-ljusen i skulpturerna och visar vägen till norra entrén. Formerna bjuder in till fysisk beröring – att stryka en hand mot ytmönstret eller att sätta sig ner och vila. Konstnärens intention är att konstverken ska samverka till en social mötesplats för arbete, studier eller spontana samtal.

BILDTEXT

Sidan 51: *Folded Shape Drifters* av Anders Sletvold Moe, pigmenterad betong. Foto: Mattias Lindbäck.

Rabbit

Niki Lindroth von Bahr

Trots det återhållsamma uttrycket i Niki Lindroth von Bahrs skulptur *Rabbit* är det svårt att passera den oberörd. Gestalten föreställer en sittande kanin utan öron. Kaninen i mjuka former är utförd i vit plast som får den att kännas närmast viktlös i sin framtoning. Varelsen ger ett lugnt och oförställt intryck – den tycks inte vilja något eller vara på väg någonstans. Från sin plats i uppehållsrummet betraktar kaninen sjukhusets vardagsliv och människorna som passerar. Ögonen tycks ha en förmåga att titta rakt igenom oss.

Niki Lindroth von Bahr är i första hand känd som animatör och kortfilmare. Filmerna utspelar sig i varuhus, simhallar, lägenheter och trafikplatser. Handlingen gestaltas av olika djurkaraktärer – med mänskliga egenskaper. Djuren uttrycker ensamhet, utsatthet, hopp och förväntningar. Trots det till synes naiva angreppssättet berör Niki Lindroth von Bahrs berättelser både samhällskritiska och existentiella teman. Med små gester lyckas hon göra starka och personliga avtryck hos betraktaren.

BILDTEXT

Sidan 52: *Rabbit* av Niki Lindroth von Bahr, gofunpulver (malda ostronskal), benlim, Jesmonite, frigolit, lack.

Foto: Björn Bengtsson.

Mistrustful

Assa Kauppi

En flicka sitter i skräddarställning på golvet. Hon bär en turkos balettkjol, omsorgsfullt rynkad i flera lager. Under kjolen sticker hennes bara fötter fram. Flickans huvud vilar tungt mot hennes knutna hand, den andra handen ligger avslappnad på kjolen. Blicken är i fjärran. Hon tycks uppleva ett ögonblick av bestämd misstro eller trotsighet.

Människan står i centrum i Assa Kauppis konst. Ofta gestaltas det i ömsinta skildringar av barnet. Skulpturen *Mistrustful* växte fram efter en resa genom USA, då Assa Kauppi dokumenterade skönhets tävlingar för barn. Barnen sminkas, kläs upp och framställs som små vuxna, därefter bedöms de utifrån sitt utseende och uppförande. Skulpturen av flickan gestaltar vår komplexa samtid där tävlandet gjorts till självändamål. Barn från spädbarnsåldern och uppåt matas med skönhetsideal, vinnarmentalitet och en resultatorienterad människosyn. Trots de mörka undertonerna i skulpturen anas en gnutta framtidstro i barnets egensinniga uppsyn. Det går att opponera sig mot en vuxenvärld som rör sig i fel riktning.

BILDTXT

Sidan 55: *Mistrustful* av Assa Kauppi, patinerad brons. Foto: Galleri Andersson/Sandström

Med fruktansvärd hastighet

Rebecka Bebben Andersson

En storm drar fram i en fruktansvärd hastighet och möblerar om omgivningen som vi känt den. Kvar blir en ny verklighet att lära känna och navigera i.

Rebecka Bebben Anderssons konstnärliga gestaltning *Med fruktansvärd hastighet* består av ett antal bilder som påminner om kulisser på en teaterscen. Verket är monterat på väggarna i korridoren på plan 15 i sjukhuset och föreställer stora grenar med och utan bladverk. Konstnären har klippt stora mängder papper i små remsor som hon klistrat fast på spånskivor. På avstånd upplevs de gröna formerna som en helhet men vid en närmare anblick framträder en mängd nyanser av brunt, mörkgrönt, rött och svart. Lager-på-lagertekniken skapar en taktill yta som får lövverket att vibrera. Motiven för tankarna till lövskogar hämtade från en klassisk saga, från fantasin eller äldre landskapsmålningar.

Att vandra längs korridoren är att ta del av ett händelseförlopp. Trädgrenar tycks röra sig framåt med en väldig fart som om de blåst in från ett av fönstren på ena sidan av korridoren för att sedan fortsätta sin färd ut genom den andra. Likt en filmsekvens från ett liv eller enskilda minnesfragment av en händelse, lukt, beröring eller röst viner de förbi framför ögonen. Det infinner sig lätt en känsla av att vilja fånga och tämja rörelsen. Stormen är ostoppt men konstant i sin riktning och styrka. I dess beständiga framåtrörelse finns utrymme för igenkänning och eftertanke.

"Jag hoppas att mitt arbete tillför ett annorlunda inslag i sjukhusmiljön"

Samtal med Rebecka Bebben Andersson

Kan du berätta kort om din bakgrund?

Jag är utexaminerad från Kungliga Konsthögskolan och från arkitekturprogrammet på KTH i Stockholm. Utöver det har jag läst scenografi på Operahögskolan i Stockholm och textilkonst i Prag. Jag har aldrig arbetat som arkitekt men upplever att jag har haft stor nytta av utbildningen i mitt konstnärskap, framförallt i mina uppdrag för offentlig miljö. Jag har bland annat lärt mig att ta fram ritningar och uttrycka mig på ett sätt så att arkitekter och byggherrar förstår mig. Det har många gånger varit en förutsättning för att jag ska nå dit jag vill med mitt arbete.

Beskriv det uppdrag du fick för Universitetssjukhuset i Linköping och dina första intryck av platsen.

Uppdraget handlade om att ta fram en konstnärlig gestaltning till korridorväggarna på plan 15. Jag har tidigare arbetat med skogsmotiv och det fanns önskemål om att jag skulle utveckla den idén vidare. När jag besökte sjukhuset upptäckte jag hur lång korridoren var – den fick mig att vilja kuta fram och tillbaka i rummet. Jag insåg att det skulle vara omöjligt att arbeta med den nedre delen av väggen på grund av de monterade påkörningsskyddena. Skogsmotivet skulle därmed inte täcka väggen från golv till tak utan endast den övre delen av väggytan – träden skulle befinna sig i luften! I den stunden föddes idén om grenar som kastar sig framåt i korridoren i en häftig storm.

Hur fortsatte du ditt arbete?

Jag sökte inspiration från tecknad film som *Resan till Melonia* och en rad Disneyfilmer. I nästa steg lät jag avbilda korridoren och mätte ut var alla eluttag, strömbrytare och skyltar var placerade. Därefter skrev jag ut ett stort antal kopior på rummet som jag kunde använda för att testa mina kompositioner på. Jag målade snabba akvareller på ritningarna för att få en bild av hur det skulle störa längs med korridoren, schvung, schvung, schvung, schvung. Till slut valde jag ut det bästa schvunget, scannade in det i datorn, arrangerade bilderna, förstörde dem på väggen och sågade ut de enskilda delarna i MDF-skivor med en sticksåg. Eftersom jag var höggravid fick jag hjälp av min assistent att grunda skivorna med fem lager lack för att de skulle hålla över tid. Under hela skissperioden samarbetade jag också med papperskonservator Lotta Möller som skulle se till att jag arbetade med så hållbara material som möjligt.

Hur kom det sig att du började arbeta med kollage och vad består de av?

Jag började med målning – men jag blev stressad av att det var tekniskt möjligt att producera en målning snabbt. Det passade mitt temperament bättre att hitta en målerisk metod som tar mycket tid i anspråk hur jag än bär mig åt. Mina kollage består av papper i olika färger. Jag börjar med att hänga upp stora ark av papper i min ateljé och måla dem i olika nyanser. Därefter klipper jag arken i små bitar och sorterar upp dem i burkar med samma färg i. När det är klart placerar jag ut bitarna

på spånskivor med händerna och limmar fast en och en. Verket *Med fruktansvärd hastighet* innehåller 15 olika färgnyanser. Det tog mig sex månader att färdigställa det, vilket resulterade i ett antal skavsår på tummen och pekfingeret.

Hur ser du på offentlig konst i sjukhusmiljö och vad hoppas du att just ditt verk tillför?

Konsten kan vara lite intetsägande på sjukhus tycker jag. Tillrättalagd. Jag önskar att patienterna möttes av större tilltag. Ofta talas det om att konsten har till uppgift att distrahera patienterna från den situation de befinner sig i, det tycker jag är konstigt. Människor är där för att något hänt – de borde tänka på sig själva och det som skett. Konsten kan tillåta oss att få kontakt med våra känslor och formulera det vi känner, sen kan vi fokusera på roliga saker när vi är hemma. Jag hoppas att mitt arbete tillför ett annorlunda inslag i sjukhusmiljön, ett händelseförlopp som väcker tankar. Det var en upplevelse att se verket i på plats i korridoren även för mig – det blev så häftigt tycker jag!

BILDTEXTER

Sidan 57: *Med fruktansvärd hastighet* av Rebecka Bebben Andersson, papperscollage, lack, MDF-skivor. Foto: Mattias Lindbäck.

Sidan 58–59, 61: Fotografier från Rebecka Bebben Anderssons arbetsprocess. Foto: Sanna Lindberg.

Large Garden In Space Islands Travellers

Johan Bergström Hyldahl

Johan Bergström Hyldahls bildvärldar består av fotografier och datoranimerat material, allt frilagt i ett slags kollageteknik. Konstnären använder sig av en linsbase-rad tryckteknik som ger en tredimensionell känsla, ett djup som får färgtonerna och atmosfären att vibrera. I bilderna samexisterar olika livsvärldar och tidslinjer, till synes utan enhetligt narrativ, utan början eller slut.

I rymden svävar astronauter fritt tillsammans med galaxer och meteoriter. Varma tropiska azurblå hav, gröna berg bekantar sig med kalla arktiska landskap. Lejon, pingviner och isbjörnar lever sida vid sida. Här möter det oväntade, det sannolika, det igenkännbara, det okända. Likt drömmen är det en svårfångad värld. Samtidigt är svårgripbarheten den stora behållningen i Johan Bergströms Hyldals konstnärliga arbete. Bilderna på universitetssjukhuset ger utrymme åt tankegångar som är befriade från entydig logik och struktur. Här kan betraktarens fantasi ta vid och växa.

BILDTEXTER

Sidan 63: *Travellers* av Johan Bergström Hyldahl, collage av datoranimerat, fotograferat och filmat material.

Sidan 64: *Islands* av Johan Bergström Hyldahl, collage av datoranimerat, fotograferat och filmat material.

Sidan 65: *Large Garden* och *In Space* av Johan Bergström Hyldahl, collage av datoranimerat, fotograferat och filmat material.

My Imaginary Friend (1976–2010)

Helga Steppan

När Helga Steppan rensade sin vind i samband med en flytt fann hon undangömda lådor som innehöll olika barndomsobjekt. En efter en plockade hon upp sakerna ur lådorna – en väl använd nallebjörn, böcker, en souvenir från semesterresan med familjen, legobitar i klara färger. Bortglömda ting som väckte gamla minnen och känslor till liv.

I det fotografiska verket *My Imaginary Friend* har Helga Steppan dokumenterat sina personliga ägodelar från barndomen i en enda bild. Objekten har först undersökts vart och ett, placerats i olika grupper och slutligen sammanförts i en installation. Systemet är baserat på de specifika minnen, associationer till tidpunkter och känslomässiga band som föremålen väckt för henne. Metoden för tankarna till ett vetenskapligt tillvägagångssätt med system och klassifikationer. Även om *My Imaginary Friend* är ett utforskande av en högst personlig barndomshistoria rymmer bilden en myriad av ting att upptäcka, känna igen och fundera över. Konstverket är placerat på sjukhusets barnavdelning och inbjuder till samtal över generationsgränserna.

BILDTEXT

Sidan 66: *My Imaginary Friend* (1976–2010) av Helga Steppan, fotografi.

Ovetbart Alltings början Mildväder Vad mer?

Christina Ruthger

Christina Ruthgers måleri är direkt och spontant. Bildvärldarna rymmer livskänslor och stämningar hämtade från både det stora och det lilla i tillvaron. De associativa titlarna *Ovetbart*, *Alltings början*, *Mildväder* och *Vad mer?* är tankeväckande och bjuder in betraktaren att fylla i luckorna mellan den visuella upplevelsen och orden.

Konstnären arbetar både med måleri, grafik och teckning. Verken består ofta av abstrakta kompositioner som vittnar om en känslösam process. Här och var anas spår av vardagliga ting – ett bord, en soffa i röd sammet, ett rutigt golv eller en halvfull bokhylla. I målningarna på sjukhuset varvas dova jordklanger med pigga färgsjok i rosa och gult. Färgen har fått flyta ut eller är dragen mekaniskt över ytan. Ibland dansar formerna med lätthet över duken, andra gånger är de applicerade med eftertryck. Måleriet ger utrymme för ett samtal mellan känslolägen och röster inför det inre ögat. Snabba korta toner kommunicerar med utdragna skira formelement. Underliggande färglager viskar till oss. Ljusa stämmor spelar mot intensiva röster. I de omålade ytorna uppstår stunder av vila. Allt är på samma gång både förenat och åtskilt.

BILDTEXT

Sidan 69: *Ovetbart*, *Alltings början*, *Mildväder*, *Vad mer?* av Christina Ruthger, olja på ritfilm.

Foto: Mattias Lindbäck.

Jet

Johan Paalzow

Runt, runt, under vita moln, månsken och stjärnklar natt. En piruett på isen när frosten ligger på. Flödet av färger från karusellens mittpunkt på ett nöjesfält. En idé spinner iväg, en dröm tar skruv och snurrar upp bland trädtopparna. Johan Paalzows skulptur *Jet* påminner om ting och tankar i rörelse. Formen är hämtad från en klassisk leksak, en snurra som sätts i rotation kring sin centrumaxel och balanserar på sitt underlag. Snurran får sin rörelse genom ett snöre, ett handtag som trycks upp och ner eller enbart via handens kraft. När leksaken roterar tillräckligt snabbt flyter dess färger samman och bildar ett enhetligt mönster.

Jet är placerad i en brant grusslänt i anslutning till sjukhusets akutmottagning. Överdelen i rostfritt stål har formen av en skummande vågtopp som för tankarna till sagans värld. Det blanka materialet reflekterar ljus och skugga vilket förstärker känslan av fart och rörelse. Stommen består av en virvel- och trombliknande form i aluminium. Den går i två nyanser, citrongul och kola, och liknar godisremmar som lindats runt ett finger redo att ätas upp. Verkets delar rör sig i olika riktningar, uppåt och åt sidan, men förenas i figurens mittpunkt. De tycks beskriva ett kretslopp i oavbruten rörelse, ett mantra som upprepar sig om och om igen.

Möten mellan oväntade material och formuttryck är utmärkande för Johan Paalzows konstnärliga arbete. Han arbetar ofta i industriella material som aluminium, polyester, stål och gummi och låter sig samtidigt inspireras av naturens formspråk. I mötet mellan den organiska och industriella världen uppstår en innehållslig laddning som utmanar invanda föreställningar om en form eller ett materials egenskaper. Skulpturen *Jet* känns både bekant och omöjlig att definiera på samma gång. Den leker med vår fantasi och lockar oss att följa med på en sinnlig upptäcktsfärd, eggande för syn och intellekt.

BILDTEXTER

Sidan 70, 72-73: *Jet* av Johan Paalzow, rostfritt stål och aluminium. Foto: Mattias Lindbäck.

All These Points of View

Astrid Sylwan

För sjukhusets södra entré har Astrid Sylwan arbetat fram en triptyk med titeln *All These Points of View*. Två storskaliga målningar möter betraktaren från varsin sida av det breda entrérummet, en tredje mindre målning är placerad en bit längre inne i entrén. Formerna spelar med varandra och aktiverar utrymmet mellan sig. Det genomgående färgtemat förstärker målningarnas släktskap trots deras fysiska avstånd i rummet. Inspiration till färgvalet kommer från ett av Astrid Sylwans besök på universitetssjukhuset inför arbetet. Vid tillfället hade planteringarna utanför sjukhuset börjat vakna till liv igen efter en lång vinter. Målningarnas varma pastellfärger är hämtade från färgskiftningarna i rabatterna denna tidiga vårdag.

I triptyken rör sig färgklot i orange, rosa, rött och blått uppifrån och ner. Den lekfulla dansen tycks söka sig utanför dukens kanter, ut i rummet, kanske för att fortsätta sin resa mittibland oss. Pulserande färgvågor rör sig vertikalt och horisontellt över ytan med musikalisk kraft. I vissa partier är färgpåläggningen tät, andra består av lätta skira stråk som rör sig inåt i bilden i små virvlar och djupsugande strömmar. Oavsett motiv präglas Astrid Sylwans målningar av stark intensitet och närvaro.

Arbetsprocessen är fysiskt krävande och involverar hela kroppen. Konstnären placerar pannåerna eller dukarna direkt på ateljégolvet, färgen hälls ut på underlaget som tippas så att färgen rör sig i olika riktningar. Med hjälp av gummiskrapor, spackelspadar, svampar och stora penslar drar hon ut färgen i stora svepande rörelser. Lager på lager av färg i blanka och matta fält skapar rumslighet och dynamik. Bildrummet öppnar upp för möten alltefter betraktarens känsloläge för stunden – förnimmelser som slumpartat dyker upp till ytan i form av en association, en odefinierbar magkänsla eller en glimt av igenkännande.

BILDTEXT

Sidan 75: *All These Points of View* av Astrid Sylwan, måleri på pannå. Foto: Kristian Pohl.

Konsten på Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet

The Color of Water

Spencer Finch

I sitt konstnärliga arbete undersöker Spencer Finch förhållandet mellan ljus, färg, minne och perception. En viktig inspirationskälla för honom är den franske impressionisten Claude Monet (1840–1926), berömd för sina näckrosmålningar. Claude Monet fascinerades av ljus och färg och målade landskap sedda i det naturliga ljuset, ofta i serier där samma motiv avbildats vid olika tidpunkter och varierande väderlek. Han ville fånga det omedelbara intrycket av verkligheten, de snabbt flyende ögonblicken och stämningarna. Likt den franske konstnären försöker Spencer Finch visualisera upplevelsen av naturfenomen genom eteriska ljusinstallationer. I sitt arbete använder han sig ofta av ett tekniskt instrument som kallas colorimeter. Instrumentet mäter ljuset i ett visst rum eller på en viss plats under en specifik tidpunkt, varefter konstnären översätter resultatet till artificiella färgsekvenser i en färgkomposition. Var och en av färgerna i kompositionen representerar således en ögonblicks ljusbild. Vid andra tillfällen utgår Spencer Finch från subjektiva data, där han exempelvis utforskar sin egen eller andras upplevda bild av himlen.

Den konstnärliga gestaltningen *The Color of Water* för Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet bygger på Spencer Finch upplevelse av Stångån en kall vinterdag. Konstnären har försökt återskapa vattnets ljus- och färgskiftningar i ett monumentalt mönster som löper över byggnadens glasfasad. Färgerna är screentryckta på två lager glas och betong. De transparenta lagren ger en prismatisk effekt som får mönstret att vibrera. Färgpaletten består av en sammanflätning av blått som speglar himlens färg, gult som reflekterar skuggorna i botten och grönt som fångar vattnets skummande topp. Det organiska mönstret står i kontrast till byggnadens linjära arkitektur och tillför ett livfullt intryck till omgivningen.

The Color of Water lockar betraktaren att uppleva vattnet med nya ögon. Verket utmanar våra invanda föreställningar om färger och vanemässiga antaganden om det vi ser. Detta speglar även universitetets syfte att vara en plats för kritiskt och dynamiskt tänkande.

BILDTEXTER

Sidan 79: *The Color of Water* av Spencer Finch, screentryck på glas och betong. Foto: Mattias Lindbäck.

Sidan 80–81: *The Color of Water* av Spencer Finch, screentryck på glas och betong. Foto: Ann Magnusson.

Club Tropicana

Haidar Mahdi

En ananas är fixerad på en sockel. Sockelns ben är fylliga och organiska som om de vore kapabla att springa iväg med hela skapelsen. Rosor i tunt material förgyller fotens vidaste parti tillsammans med små enkla gulddetaljer. Ur cirkeln av rosor stiger fyra kurviga rörelser upp ur massan och bildar formen av en liten fontän. På toppen balanserar den stora och välmående ananasen. Frukten stoltserar med sin guldstänkta blast.

Haidar Mahdis keramiska skulpturer spelar på spänningar mellan det som stör och det som attraherar. Verket *Club Tropicana* väcker både fascination och lustfylldhet, samtidigt som uttrycket balanserar på gränsen till det överdrivna. Hans konst förenar en keramisk hantverkstradition med samtida teman och processer. Skulpturerna bär avtryck i leran från handens enkla beröring. På samma gång har konstnären inspirerats av praktfulla porslinsföremål såsom kakfat, amforor, kandelabrar och ljusstakar. Formspråket leder tankarna till barocken och rokokon samt klassiska porslinsfigurer. *Club Tropicana* leker med betydelser och funktioner, och utmanar vår uppfattning om vad som är vackert, värdefullt, dekorativt eller skruvat. Konstnären pekar på att materiella föremål är bärare av kulturella budskap, stämningar och symbolik – de är mer än livlösa ting.

BILDTEXT

Sidan 82: *Club Tropicana* av Haidar Mahdi, stengods, lasyr. Inköpt av Statens Konstråd. Foto: Atte Öhrnell.

Tangle

Passiflora ambigua

Oporonis formosus

Bignoniaceae: Lundia puberula

Chlorophanes spiza

Close observer

Sanna Kannisto

Alltsedan Sanna Kannisto var liten har hon spenderat mycket tid i skogen. Som barn samlade hon på grodor, insekter, bär och växter. Under en utlandsvistelse i Sydamerika byggde hon en bärbar fältstudio för att kunna dokumentera naturen. Sedan dess har hon utforskat gränslandet mellan konst och vetenskap i sitt fotografiska arbete. Genom att isolera objektet i en arrangerad scenografi ifrågasätter hon människans ambivalenta förhållande till naturen och vår önskan att söka kontrollera och förstå den till fullo. Hennes fotografiska verk med djur- och växtmotiv har producerats under vistelser i Peru, Franska Guyana, Brasilien, Finland, Ryssland och Costa Rica.

Varje element i Sanna Kannistos kompositioner är minutiöst arrangerat, från valet av växter och djur till övrig rekvisita i bilden. Det starka ljuset och den kala vita bakgrunden för tankarna till en laboratoriemiljö för naturvetenskapliga studier eller till vita väggar i en konsthall. Tejp, skruvar, klämmor och kablar som håller fast blad och grenar har lämnats fullt synliga i bilden liksom snittytan i växter och ringmärkingen på en fågel. De svarta gardiner som ramar in bilden påminner om ett draperi framför en teaterscen. Likt ett uppstoppat djur på ett naturhistoriskt museum sitter en stillsam fågel på en avbruten gren. Frågan är vilken verklighet som är avbildad i fotografiet? Vad är det för naturupplevelse som bilden skildrar?

BILDTEXTER

Sidan 85: *Close observer* av Sanna Kannisto (detalj), fotografi.

Sidan 86–87: *Tangle* av Sanna Kannisto, fotografi.

Sidan 88: *Oporornis formosus* av Sanna Kannisto, fotografi.

Sidan 89: *Chlorophanes spiza* av Sanna Kannisto, fotografi.

The Mirage

Lovisa Ringborg

Lovisa Ringborg började sin konstnärliga bana som målare men övergick efterhand till att arbeta med iscensatt fotografi. Hon tycker om den verklighetsanknytning som fotografiet ger, men influeras samtidigt av formspråket i renässans- och barockmåleri. Konstnären komponerar fiktiva berättelser och miljöer med fantastiska iscensättningar. Arbetsprocessen är långsam och undersökande – konstnären tar ett stort antal bilder som sammanfogas digitalt i studion. Utgångspunkten är hennes egna livserfarenheter och kontakten med undermedvetna känslor. Det är den inre världen som fascinerar snarare än den yttre.

The Mirage ingår i en större bildserie där Lovisa Ringborg låtit sig inspireras av sina drömmar som hon fört anteckningar över, liksom av upplevelser hon haft under hypnos. Verket tar betraktaren till ett gränsland mellan dröm och vakenhet. Bilden föreställer en scen med sex teaterkulisser som avbildar pittoreska antika ruiner och romantiska naturlandskap. Den idylliska scenen är omgiven av verklig natur; vilda blad och grenar sträcker sig in över sagovärlden som om de önskade bli ett med de välbalanserade motiven på kulisserna. Den ohämmade vegetationen stör de behagliga imitationerna av det gröna landskapet. Kontrasterna mellan ljus och mörker är påtagliga och förstärker känslan av att något gömmer sig under ytan. Fotografiet balanserar mellan det iscensatta och det dokumentära och lämnar betraktaren med en känsla av att befinna sig i ett ingenmansland, en plats där verkligheter sammanflyter och byter plats – där inget är ute eller inne, där det inte finns början eller slut.

BILDTEXT

Sidan 90: *The Mirage* av Lovisa Ringborg, fotografi. Inköpt av Statens Konstråd.

Röster om konsten

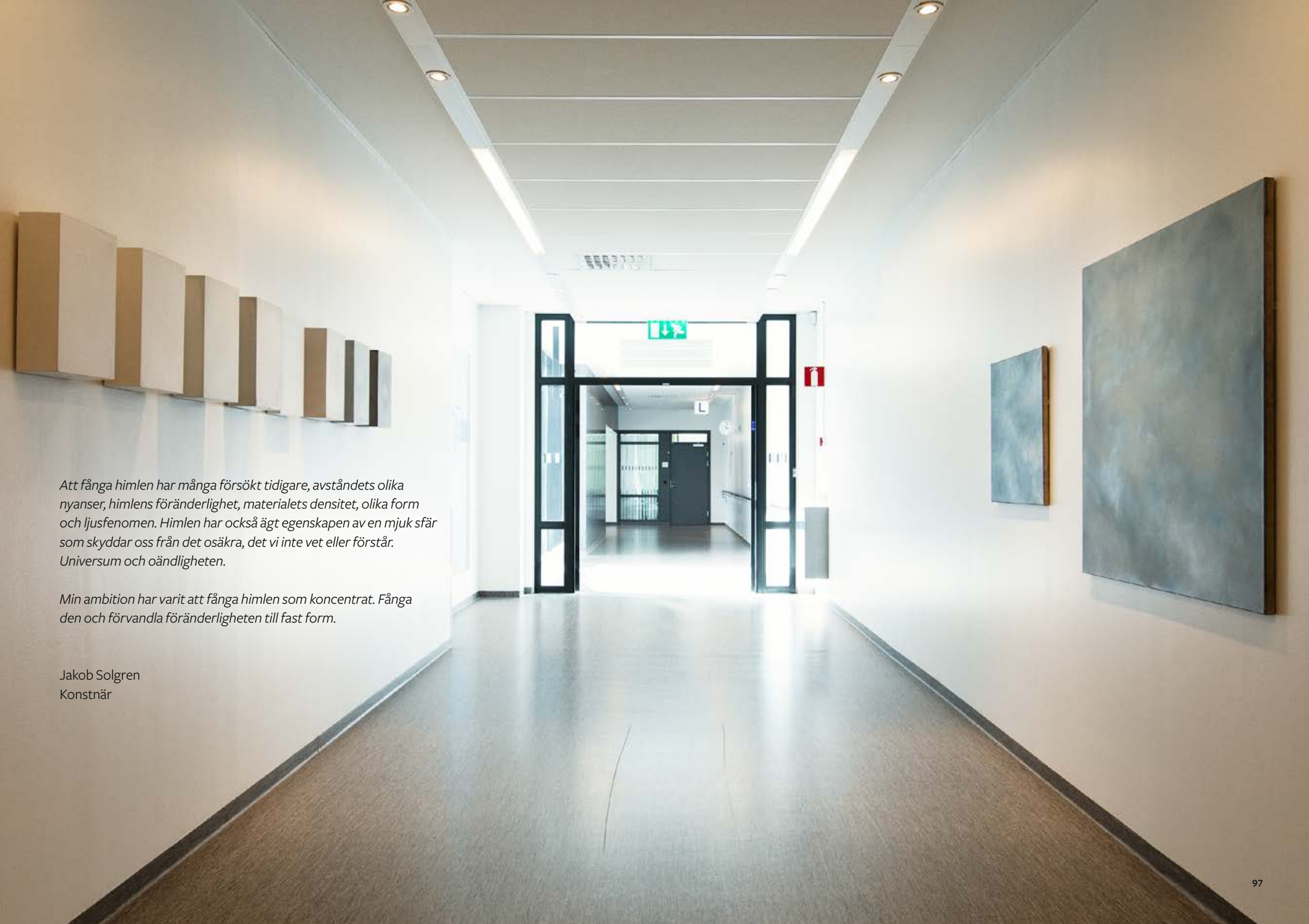
Jag och mina klasskamrater spenderar en hel del tid på universitetssjukhuset, här finns föreläsningssalar, studentkök och studieplatser. Färgerna, formerna och lekfullheten i Morag Myerscoughs konstnärliga gestaltning väcker positiva känslor hos mig. Innan konstverket var på plats var det inte tydligt att det var en huvudpassage, det tog flera veckor innan det gick upp för mig att det var möjligt att gå mellan entréerna. Verket förstärker upplevelsen av korridoren som en helhet och binder samman den norra och södra entrén. I mötet med David Taylors och Sophie Totties konstverk bildas en spännande helhet som andas nytänkande. Det är ett modigt tilltag för ett sjukhus tycker jag. För mig som student är det roligare och mer motiverande att röra mig i en sådan miljö.

Emmy Lundin
Läkarstudent
Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet

BILDTEXTER

Sidan 94: Interiör från norra entrén, Universitetssjukhuset i Linköping. Foto: Wilhelm Rejnus.

Sidan 96–97: *Densitet* av Jakob Solgren, pigmenterad gips och olja på duk. Foto: Mattias Lindbäck.

Att fånga himlen har många försökt tidigare, avståndets olika nyanser, himlens föränderlighet, materialets densitet, olika form och ljusfenomen. Himlen har också ägt egenskapen av en mjuk sfär som skyddar oss från det osäkra, det vi inte vet eller förstår. Universum och oändligheten.

Min ambition har varit att fånga himlen som koncentrat. Fånga den och förvandla föränderligheten till fast form.

Jakob Solgren
Konstnär

Reumatologimottagningen är en öppenvårdsmottagning. Många patienter besöker oss med regelbundenhet under många år. I våra nya lokaler återfinns konst som känns modern och spännande. Konsten finns i våra väntrum, personalrum och korridorer. Det är foton, abstrakt konst och grafiska blad. Bilderna föreställer människor, miljöer, mönster och växter. Utan konsten skulle avdelningen upplevas mycket steril – de färgstarka bilderna lyfter hela miljön. Mina personliga favoriter är en rad fotografier tagna på Jamaica och Kuba. En av bilderna föreställer exteriören av ett café. På avstånd ser det ut som en målning men det är ett fotografi. Genom entrédörrarna till huvudpassagen mellan norra och södra entrén ser vi en sekvens av Morag Myerscoughs verk. Jag blir glad när jag tittar ut på hennes konst.

Lotta Martinsson
Sjuksköterska
Reumatologimottagningen

BILDTEXTER

Sidan 99: Tecken av Håkan Elofsson (detalj), fotografi.

Ingen titel av Håkan Elofsson (detalj), fotografi.

Att komma från operationssalen, upp ur underjorden och se det ljusa, det luftiga, den gyllene skimrande ädelmetallen sträva uppåt mot zenit, efter ett dygn som aldrig ville ta slut. Att se solarna, flera samtidigt, i sin egen totala ovisshet. Att njuta av att något är nytt, vackert, välgjort. Att något är helt. Att något är konst.

Konstverket drabbade mig och blev platsen mellan det ofattbara och framtiden.

Johanna Karlin

Tidigare patient på Universitetssjukhuset i Linköping

BILDTEXT

Sidan 100: *AtSAR; And the Sun Also Rises* | *Oshsg; Och solen har sin gång*, fyra av Sophie Tottie, mässingsobjekt och teckning i relief på betongvägg samt mässingsteckning infälld i terazzo. Foto: Staffan Gustavsson.

På neonatalavdelningen ger vi en högspecialiserad intensivvård till för tidigt födda barn. Här vårdas också barn som har fötts vid fullgången tid, men som är sjuka vid födseln. Konstverken är placerade i ett rum där vi kan behöva ge tuffa besked, platsen fungerar dessutom som ett rum för avsked. När vi skulle välja konst var det viktigt att konsten skulle kännas lugn och vilsam för blicken. En konstkonsult kom hit för att se på rummet och dagen efter presenterade hon ett förslag på konstverk. Först tyckte jag och mina kollegor att färgerna i konstverket var för bruna men när vi suttit i rummet ett tag så växte den hos oss. Bilden känns varm, mjuk och rofylld. Motivet inbringar en gnutta hopp och ljus i allt det mörka och tunga. Samtidigt tror jag att människor uppfattar verken olika beroende på vilken stämning de befinner sig i. Utan konsten skulle rummet kännas kallt och opersonligt. Den förmedlar ett ombonat och omsorgsfullt intryck.

Elin Brogren, Vårdenhetschef
H.K.H Kronprinsessan Victorias barn- och ungdomssjukhus
vid Universitetssjukhuset i Linköping

BILDTEXTER

Sidan 103: *Frost i dimma* av Ewa-Marie Rundquist, fotografi.

Utan titel av Stefan Lindqvist, akvarell. Foto: konstavdelningen, Region Östergötland.

Jag tycker om att mötas av varma färger, inte bara en lång grå korridor. Det känns välkomnande!

Det är härligt med färger!
Det livar upp miljön.

Jag tycker inte om bilder med trianglar och fyrkanter.

Färgerna och mönstret påverkar mig,
jag får ny energi.

Jag är så upptagen av mitt att jag inte har reflekterat över konsten.

Jag tänker på såpbubblor, sådana där
som man blåste som barn.

Ljuskåden känns genomtänkt. Trots alla detaljer så ger den inte ett rörigt intryck. Jag gillar mötet mellan olika metaller i taket och guldstrecken på golvet som fångar upp ljuset från taket. Det är vackert.

Konsten gör att det finns något att upptäcka här hela tiden.

Det är tråkigt att jag inte känner till vem som har gjort konsten.

Kan det se ut så här på ett sjukhus?
Det är så fint!

Tigern ser snäll ut. Får jag klappa den?

Jag sa precis till min man att det är så förskräckligt
mycket färg här, jag gillar det verkligen!

*Målningen är vacker. Den påminner
om sommaren.*

BILDTEXT

Sidan 107: *All These Points of View* av Astrid Sylwan, måleri på pannå. Foto: Ann Magnusson.

Översigtskarta platsintegrerade konstverk

Universitetssjukhuset
i Linköping

- 1 The Weight of Dead Prey** – Olav Westphalen
Norra entrén
- 2 Mood Colour Tweets Installation** – Morag Myerscough
Huvudpassagen mellan norra och södra entrén plan 10 samt del av plan 9
- 3 System Change** – David Taylor
Ljuskården, tak, Norra entrén
- 4 AtSAR; And the Sun Also Rises | Oshsg; Och solen har sin gång** – Sophie Tottie
Ljuskården, golv och hisschakt, Norra entrén
- 5 Folded Shape Drifters** – Anders Sletvold Moe
Hugo Theorells torg
- 6 Med fruktansvärd hastighet** – Rebecka Bebben Andersson
Allmän korridor plan 15
- 7 Jet** – Johan Paalzow
Grusslätten utanför akuten
- 8 All These Points of View** – Astrid Sylwan
Triptyk väggtyr, Södra entrén
- 9 The Color of Water** – Spencer Finch
Glasfasad, Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet

BILDTEXT

Sidan 110: *Close Observer* av Sanna Kannisto, fotografi. Studenter från Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet.

KONSTEN – Universitetssjukhuset i Linköping
Redaktör: Ann Magnusson, AM Public
Redaktion: Ann Magnusson, Madelene Gunnarsson, Atte Öhrnell
Text: Madelene Gunnarsson (där ej annat anges)
Grafisk formgivning: Sirje Papp
Ansvarig utgivare: Region Östergötland
Tryck: Danagård Litho, oktober 2018

ISBN: 978-91-639-9098-4

Region
Östergötland